

Rodzaj *Ischnoglossa* KRAATZ, 1856 (Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharinae) w Puszczy Kampinoskiej

Genus *Ischnoglossa* KRAATZ, 1856 (Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharinae) in the Kampinos Forest

Dawid MARCZAK

Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie, ul. Olszewska 12, 00-792 Warszawa;
Kampinoski Park Narodowy, ul. Tetmajera 38, 05-080 Izabelin; e-mail: dawid.marczak@gmail.com

KEY WORDS: Staphylinidae, Kampinos National Park, faunistics, new records, Masovian Lowland, rove beetles.

Rodzaj *Ischnoglossa* KRAATZ, 1856 w Polsce jest reprezentowany przez trzy gatunki: *Ischnoglossa obscura* WUNDERLE, 1990, *I. elegantula* (MANNERHEIM, 1830) oraz *I. prolixa* GRAVENHORST, 1802. W Europie występują jeszcze dwa gatunki z tego rodzaju: *I. turcica* (WUNDERLE, 1992) oraz *I. minor* (AUBÉ, 1863) (SCHÜLKE i SMETANA 2015).

W trakcie badań chrząszczy saproksylicznych Puszczy Kampinoskiej w latach 2009–2018 udało się potwierdzić wszystkie znane z Polski gatunki. Materiał zebrał Dawid MARCZAK, oznaczył Andrzej MELKE. Okazy dowodowe znajdują się w kolekcji Andrzeja MELKE, zdeponowanej w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu.

Poniżej podano lokalizację stwierdzeń gatunków z rodzaju *Ischnoglossa* z Puszczy Kampinoskiej, OOS – obszar ochrony ścisłej.

Ischnoglossa elegantula (MANNERHEIM, 1830)

- DC79 OOS Debły, 1-30 IV 2015, 1 ex., 1-31 V 2015, 2 exx., w pułapki przegrodowe IBL-5 wiszące na zamierających grabach w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DC79 OOS Żurawiove, 1-30 IV 2017, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającej olszy czarnej w zbiorowisku *Ribeso nigri-Alnetum*.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 IV 2014, 1 ex., w pułapkę ekranową wiszącą w zbiorowisku *Quercu roboris-Pinetum*; 1-31 V 2015, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającym grabie w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-30 VI 2012, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamie-

rającej sośnie w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-31 VII 2015, 2 exx., w pułapkę ekranową wiszącą w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-31 V 2015, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającym dębnie w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.

Gatunek, poza Polską, znany z kilku krajów europejskich: Czech, Finlandii, Włoch, Litwy, Norwegii, Szwecji, północnej części europejskiej Rosji (SCHÜLKE i SMETANA 2015) oraz Słowacji (BENEDIKT i in. 2015). W Polsce po raz pierwszy wykazano ten gatunek z Beskidu Wschodniego (BUCHHOLZ i MELKE 2018). Dotychczas stwierdzono jeszcze w dwóch krainach: Beskidzie Zachodnim (SZAFRANIEC i in. 2019) oraz Puszczy Białowieskiej (PLEWA i in 2020).

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej.

Ischnoglossa obscura WUNDERLE, 1990

- DC69 OOS Zamczysko, 1-3 IV 2011, 2 exx., 1-30 VI 2011, 1 ex., w pułapki przegrodowe IBL-5 wiszące na zamierających dębach w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DC79 Grabina, 1-30 IV 2018, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na złomie sosnowym na powierzchni po wiatrołomie w zbiorowisku *Quercu roboris-Pinetum*.
- DC79 OOS Debły, 1-31 V 2011, 1 ex., w pułapkę ekranową wiszącą w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-30 IV 2012, 1 ex., 1-30 VI 2012, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającym grabie w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-31 V 2015, 2 exx., w pułapkę ekranową wiszącą w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.

- DC79 OOS Żurawiove, 1-30 IV 2017, 2 exx., w pułapki przegrodowe IBL-5 wiszące na zamierającej brzozie brodawkowej i świerku w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-31 VII 2017, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającej czeremsze zwyczajnej w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DC79 Zaborówek, 1-31 V 2018, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na złomie dębowym na powierzchni po wiatrołomie w zbiorowisku *Potentillo-Quercetum*.
- DC89 Pocięcha, 1-30 IV 2013, 1 ex., 1-31 VII 2013, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamarłym dębie w zbiorowisku *Potentillo-Quercetum*.
- DC89 OOS Sieraków, 1-3 IV 2011, 4 exx., 1-31 V 2011, 2 exx., 1-30 VI 2011, 3 exx., w pułapki przegrodowe IBL-5 wiszące na zamierających dębach w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-30 IV 2014, 2 ex., 1-31 V 2014, 1 ex., w pułapkę ekranową wiszącą w zbiorowisku *Quercus roboris-Pinetum*; 1-31 VII 2014, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającej sośnie w zbiorowisku *Quercus roboris-Pinetum*; 1-30 VI 2015, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającym grabie w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-30 IV 2012, 1 ex., 1-30 VI 2012, 3 exx., w pułapki przegrodowe IBL-5 wiszące na zamierających grabach w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-31 VII 2012, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającym dębie w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DD80 OOS Kaliszki, 1-30 VI 2014, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającej sośnie w zbiorowisku *Quercus roboris-Pinetum*.

Gatunek, poza Polską, znany w Europie z kilku krajów: Austrii, Belgii, Czech, Niemiec, Francji, Szwecji (SCHÜLKE i SMETANA 2015). W kraju wykazana po raz pierwszy w roku 2011 z Pomorza Zachodniego (PLEWA i JAWORSKI 2011). W kolejnych latach wykazano go w innych regionach kraju: Nizina Mazowiecka (MARCZAK i in. 2013), Wyżyna Małopolska (BYK i in. 2013), Puszcza Białowieska (PLEWA i MELKE 2013), Beskid Wschodni (BUCHHOLZ i MELKE 2018), Góry Świętokrzyskie (BUCHHOLZ i in. 2021).

Ischnoglossa prolixa GRAVENHORST, 1802

- DC79 OOS Debły, 1-30 IV 2012, 1 ex., 1-31 V 2012, 1 ex., w pułapki przegrodowe IBL-5 wiszące na zamierających grabach w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*; 1-30 IV 2015, 1 ex., w pułapkę

ekranową wiszącą w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.

- DC89 Pocięcha, 1-30 IV 2013, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamarłym dębie w zbiorowisku *Potentillo-Quercetum*.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 VI 2014, 1 ex., w pułapkę ekranową wiszącą w zbiorowisku *Quercus roboris-Pinetum*; 1-31 VII 2015, 1 ex., w pułapkę przegrodową IBL-5 wiszącą na zamierającym grabie w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-30 IV 2012, 1 ex., 1-31 VII 2012, 2 exx., w pułapki przegrodowe IBL-5 wiszące na zamierających grabach w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*.
- DD80 OOS Kaliszki, 1-30 VI 2014, 1 ex., 1-31 VII 2014, 1 ex., w pułapkę ekranową wiszącą w zbiorowisku *Quercus roboris-Pinetum*.

Gatunek ten jest najpospolitszy i najszerzej rozmieszczony na kontynencie europejskim (SCHÜLKE i SMETANA 2015). W Polsce znany z Sudetów Wschodnich, Sudetów Zachodnich, Beskidu Wschodniego, Beskidu Zachodniego, Bieszczad, Dolnego Śląska, Górnego Śląska, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Lubelskiej, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Pobrzeża Bałtyku, Pojezierza Pomorskiego, Puszczy Białowieskiej (BURAKOWSKI i in. 1981, GUTOWSKI i in. 2006, RENNER i MESSUTAT 2007). Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej.

W literaturze dane o biologii i preferencjach siedliskowych gatunków z rodzaju *Ischnoglossa* są mocno rozproszone. Najpospolitszy z rodzaju gatunek *I. prolixa* jest diagnozowany jako obligatoryjny saproksylofag związany z drewnem przerośniętym grzybnia grzybów z rodzaju *Fomes* (FR.) FR. (BOUGET i in. 2019). Pozostałe gatunki wykazują podobne preferencje. Analizując dane dotyczące stwierdzeń gatunków z rodzaju *Ischnoglossa* w Puszczy Kampinoskiej można wywnioskować, że każdy z trzech gatunków znanych z Polski preferuje siedliska wilgotne – lasy mieszane o charakterze łąk *Tilio-Carpinetum* – na 55 odłowionych osobników *Ischnoglossa*, aż 41 stwierdzono w takim siedlisku.

PIŚMIENNICTWO

- BENEDIKT S., MANTIĆ M., VÁVRA J.C. 2015. Nové a potvrzené druhy drabčičů (Coleoptera: Staphylinidae) pro Slovensko. *Západočeské Entomologické Listy*, **6**: 12-21.
- BOUGET Ch., BRUSTEL H., NOBLECOURT T., ZAGATTI P. 2019. The Saproxylic Beetles of France: Illustrated Ecological Catalogue. *Muséum National d'Histoire Naturelle, Paryż*, 738 ss.
- BUCHHOLZ L., KOMOSIŃSKI K., MELKE A., SIKORA-MARZEC P. 2021. Chrzaszczce (Coleoptera) Świętokrzyskiego Parku Narodowego. *Wiadomości Entomologiczne*, **40** (Suppl.): 1-273.

- BUCHHOLZ L., MELKE A. 2018. Owady – chrząszcze – Coleoptera (ss. 314-377). [W:] BOĆKOWSKI M.D. (red.). Projektowany Turnicki Park Narodowy. Stan walorów przyrodniczych – 35 lat od pierwszego projektu parku narodowego na Pogórzu Karpackim. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze, Nowosiółki Dydyńskie.
- BURAKOWSKI B., MROCKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1981. Kusakowate – Staphylinidae, część 3. Aleocharinae, Katalog Fauny Polski, XXIII, **8**: 1-330.
- BYK A, BOROWSKI J, MAZUR S, MOKRZYCKI T, RUTKIEWICZ A. 2013. Waloryzacja lasów Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Spalsko-Rogowski” na podstawie struktury zgrupowań chrząszczy saproksylicznych. *Studia i Materiały CEPL w Rogowie*, **35**: 82-128.
- GUTOWSKI J. M., BUCHHOLZ L., KUBISZ D., OSSOWSKA M., SUĆKO K. 2006. Chrząszcze saproksyliczne jako wskaźnik odkształceń ekosystemów leśnych borów sosnowych. *Leśne Prace Badawcze*, **67** (4): 101-144.
- MARCZAK D., MELKE A., MASIARZ J. 2013. *Calodera cochlearis* ASSING, 1996 (Coleoptera: Staphylinidae) – gatunek nowy dla Polski oraz inne gatunki rzadkich kusakowatych nowe dla Niziny Mazowieckiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **32** (3): 165-178.
- PLEWA R., JAWORSKI T. 2011. Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Warcińsko-Polanowskie na przykładzie Nadleśnictwa Polanów. [W:] Trzecie Dni Różnorodności Biologicznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Warcińsko-Polanowskie, Polanów 2011, **3**: 11-20.
- PLEWA R., JAWORSKI T., TARWACKI G., SUĆKO K., KONWERSKI S., KRÓLIK R., LASOŃ A., MELKE A., PRZEWOŻNY M., RUTA R., SZOŁTYS H., DODELIN B., HILSZCZAŃSKI J. 2020. New records of beetle species (Coleoptera) from the Polish part of Białowieża Forest with special emphasis on the genus *Episernus* C.G. THOMSON, 1863 (Ptinidae) in Central Europe. *Polish Journal of Entomology*, **89** (1): 26-42.
- PLEWA R., MELKE A. 2013. Nowe stwierdzenia rzadko spotykanych w Polsce gatunków kusakowatych (Coleoptera: Staphylinidae). *Wiadomości Entomologiczne*, **32** (3): 228-230.
- RENNER K., MESSUTAT J. 2007. Untersuchungen zur Käferfauna der Umgebung von Skwierzyna im westlichen Polen (Wielkopolska). *Coleo*, **8**: 1-27.
- SCHÜLKE M., SMETANA A. 2015. Family Staphylinidae LATREILLE, 1802. [W:] LÖBL I, LÖBL D. (red.): Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 2, Revised and updated edition. Hydrophiloidea – Staphylinoidea. Brill, Leiden & Boston: 1702 ss.
- SZAFRANIEC S., CHACHUŁA P., MELKE A., RUTA R., SZOŁTYS H. 2019. New findings of rare and interesting beetles (Coleoptera) in the Babia Góra National Park. *Wiadomości Entomologiczne*, **38** (4): 212-23.

Wpłynęło: 20 stycznia 2022
Zaakceptowano: 26 czerwca 2022